

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT
2015-04-29

Aktbilaga
Diarienummer
551-20765-2014
Dossienummer
1494-1108

Sida
1(22)

Proegg AB
Sävare Prästtorp
531 91 VINNINGA

Tillstånd till djurhållning på fastigheten Lunna 3:4 i Lidköpings kommun

IED-kod 6.6 a

Kod i miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251): 1.10 (B)

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken, Proegg AB, med organisationsnummer 556621-2337, tillstånd till befintlig och utökad djurhållning för äggproduktion på fastigheten Lunna 3:4 i Lidköpings kommun.

Tillståndet omfattar en djurhållning om högst 80 000 platser för värphöns, vilket motsvarar högst 800 djurenheter.

Tillkommande djurstall med anslutande gödselvårdsanläggning ska lokaliseras enligt huvudalternativet i ansökan (se bilaga 1).

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljöprövningsdelegationen beslutar att en statusrapport enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250) inte krävs för den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Villkor

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Uppkommer problem med flugor eller lukt från verksamheten ska åtgärder omedelbart vidtas så att störningen upphör.

Stallar

3. Utsläppen av ammoniak med ventilationsluften från värphönsstallarna får inte överstiga 135 gram per djurplats och år för frigående höns.

Mätningar av hur mycket ammoniak som avgår från hönsstallarna ska ske regelbundet och minst tre gånger om året. Det totala årsutsläppet av

ammoniak ska beräknas utifrån uppmätta koncentrationer och fastställd luftomsättning i stallen om inte annan beräkningsmetod medges av tillsynsmyndigheten. En sammanställning av det totala årliga ammoniakutsläppet från anläggningen samt antalet värphöns som hålls per år ska redovisas till tillsynsmyndigheten i den årliga miljörapporten.

Lagring av stallgödsel och tvättvatten

4. Samtliga gödselvårdsanläggningar samt lagringsutrymmen för spol- och tvättvatten ska vara utformade så att risk för förorening av yt- och grundvatten inte föreligger. Spill ska omedelbart omhändertas.
5. Lagringsutrymme för fast stallgödsel ska vara försett med tak och väggar, så att stallgödseln skyddas mot nederbörd.
6. Mellanlagring av gödsel i fält, så kallad stuka, får inte ske.
7. Tvättvatten från rengöring av stallar ska samlas upp i tät behållare.

Transporter

8. Transport av gödsel ska ske så att spill inte uppkommer. Eventuellt spill ska tas om hand om omedelbart.

Spridning av stallgödsel

9. Skriftliga avtal för mottagning av stallgödsel ska upprättas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal. Om spridningsarealer faller bort ska produktionen anpassas till den areal som kvarstår, alternativt nya arealer säkerställas via skriftliga avtal eller överskott av stallgödsel säljas eller avyttras på annat sätt.
10. Tillståndsinnehavaren ska informera de parter där nyttjanderätts-/spridningsavtal eller motsvarande har ingåtts, om följande:
 - de villkor som gäller för lagring av stallgödsel enligt detta tillstånd
 - att Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62, omtryckt SJVFS 2013:40, med senare ändringar) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring är tillämpliga
 - aktuella analysresultat för stallgödsel.
11. Tillståndsinnehavaren ska kontinuerligt, dock minst en gång per år, rapportera till tillsynsmyndigheten vilka som har tagit emot gödsel. Vidare ska det framgå mängd och datum för leveranser samt hur stor areal som varit aktuell för gödselspridning.

Avfall och kemikalier

12. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd

inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllning.

Kontroll av verksamheten

13. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska förutom att ge svar på hur de villkor som fastställts i tillståndet ska uppfyllas, även omfatta kontroll av påverkan på recipienten samt ange hur verksamheten kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast 6 månader efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
14. Vart tredje år, med start verksamhetsåret 2015, ska en växtnäringsbalans med avseende på fosfor och kväve upprättas för verksamheten. Vaxtnäringsbalansen ska skickas till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.
15. Analyser av stallgödselels innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultaten ska rapporteras till tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporten.

Övrigt

16. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas i god tid till tillsynsmyndigheten.
17. Planerade förändringar i gödselhanteringen ska i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten.

När tillståndet får tas i anspråk

Detta tillstånd får tas i anspråk först när beslutet har vunnit laga kraft.

Igångsättningstid

Den med tillståndet utökade verksamheten ska ha satts igång senast tre år efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Annars förfaller tillståndet.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när den utökade verksamheten sätts igång.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Nya Lidköpings-Tidningen och Skaraborgsbygden.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Proegg AB (i fortsättningen kallat Bolaget) ansöker om tillstånd till befintlig och utökad djurhållning på fastigheten Lunna 3:4 i Lidköpings kommun. Enligt Bolaget ställer uppköpare av ägg krav på större äggvolym per produktionsplats. För att säkra och utveckla verksamheten på fastigheten planerar Bolaget därför att utöka produktionen med ytterligare 40 000 djurplatser i ett nytt stall.

Tidigare tillståndsbeslut

Verksamheten på platsen har inte tidigare tillståndsprövats enligt miljöskyddslagstiftningen.

Samråd

Samråd om verksamhetens inverkan på omgivningen har skett enligt 6 kap. miljöbalken. Verksamheten medför betydande miljöpåverkan enligt 3 § i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 5 juni 2014. Efter kompletteringar har ansökan kungjorts i ortstidningarna Nya Lidköpings-Tidningen och Skaraborgsbygden samt remitterats till Länsstyrelsen, Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun och Räddningstjänsten Västra Skaraborg.

Yttranden har kommit in från remissinstanserna. Bolaget har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Klassificering av verksamheten

Verksamheten klassificeras enligt 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251) enligt verksamhetskoden 1.10 (B), det vill säga anläggning för djurhållning med mer än 40 000 platser för fjäderfän.

Verksamheten omfattas även av industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) och kategoriseras enligt punkt 6.6 a industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU), det vill säga intensiv uppfödning av fjäderfä med mer än 40 000 platser för fjäderfä.

Ansökan med yrkanden och förslag till villkor

Bolaget ansöker om tillstånd till befintlig och utökad djurhållning för äggproduktion. Bolaget planerar utbyggnad av djurhållningen genom att bygga en ny stallbyggnad. Därutöver kommer även en ny gödselvårdsanläggning att byggas i nära anslutning till det nya stallet.

Bolaget yrkar på tillstånd att få utöka nuvarande djurhållning till högst 80 000 platser för värphöns, vilket motsvarar högst 800 djurenheter.

Bolaget har inga förslag till villkor.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Befintlig verksamhet

Sedan 2009 bedriver bolaget äggproduktion på två fastigheter; Lunna 2:4 och Sävare 6:3. Bolaget startade äggproduktionen på Sävare 6:3 redan 2002. Produktionsplatserna ligger åtskilda från varandra och utgör ingen gemensam miljöpåverkan. Bolaget har sedan tidigare anmält båda anläggningarna var för sig enligt 9 kap. 6 § miljöbalken, till Lidköpings kommun. Den nu planerade utökningen berör endast Lunna 3:4.

Produktionen omfattar idag totalt 40 000 hönsplatser på Lunna 3:4, fördelade i två avdelningar om vardera 20 000 platser. Värphönsen levereras vid 16 veckors ålder och äggproduktionen pågår från det att hönsen är ca 20 veckor och upp till drygt 80 veckors ålder. Omloppstiden för respektive hönsomgång, inklusive rengöringsperiod som är 5 veckor, är ca 16 månader. Gödseln från hönsen är en klet-/fastgödsel som tillsammans med kutterspån blir en mycket torr gödsel. Gödseln lagras i gödselhus med gjutet tak och gjutna väggar. All stallgödsel avyttras då Bolaget inte bedriver någon växtodling.

Planerad verksamhet

För att utveckla och säkra äggproduktionen, då krav ställs av uppköparna på större äggvolym per produktionsplats, planerar Proegg AB att utöka produktionen med ytterligare 40 000 höns i ett nytt stall. Planen är att bygga ett liknande stall för frigående höns som finns idag, med två avdelningar med 20 000 höns i respektive avdelning. Flervåningssystem, eller högbeläggningssystem som det också kallas, är inhysningssystem för frigående värphöns där hönorna fritt kan förflytta sig mellan olika våningsplan. Storleken på det planerade stallet är ca 85*28 meter.

Proegg AB har idag fyra anställda inklusive Peter (verksamhetsutövare). Vid en utökning finns behov av att anställa ytterligare två personer på heltid. 40 000 höns beräknas producera 854 ton ägg per år och utökningen kommer därför att innebära en äggproduktion på 1 708 ton ägg årligen. Äggen levereras till Svenska Lantägg.

Lokalisering

Fastigheten Lunna 3:4 med gårdscentrum Lunnabacken ligger i ett öppet odlingslandskap 5 km nordväst om Lidköping.

Det planerade stallet lokaliseras enligt huvudalternativet väster om det befintliga stallet. Den planerade gödselvårdsanläggningen lokaliseras öster om det befintliga stallet, på en plats mellan de redan befintliga gödsellagren.

Det finns inga närboende inom 500 meters radie från gårdscentrum. Närmaste närboende är vid en nyligen avstyckad villa, 600 meter söder om Lunnabacken.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalisering

Området tillhör *övrigt område* i översiktsplanen för Lidköpings kommun. Lidköpings kommun är en typisk jordbrukskommun där 57 % av den totala ytan är åker och 28 % är skog. Ca 4 % är sysselsatta inom näringarna jordbruk, skogsbruk och fiske. Lidköpings slättbygd tillhör ett av Sveriges mest bördiga jordbruksområden och förutsättningarna för jordbruk är goda. Målet för kommunen är att hålla en Levande landsbygd och möjliggöra för utvecklingen av lantbruket och dess binäringar.

I samband med lantmäteriförrättningen av marken för den planerade byggnationen, har kontakt tagits med Länsstyrelsen för ett samrådsyttrande för utökad bygglov på fastighetsreglerad plats. Kulturmiljöenheten har yttrat sig i frågan och har inget att erinra om byggnation på föreslagen plats.

På fastigheten finns en övrig kulturhistorisk fornlämning, vilken består av en fossil åker. Lämningen är dock inte registrerad som fast fornlämning. Det finns även ett gravfält 450 meter från fastigheten.

I övrigt har inga värdefulla natur- eller kulturområden, hotade växt- eller djurarter påträffats. Den fasta fornlämningen (gravfält) eller de skyddsvärda träden utanför fastigheten, kommer inte att påverkas av utökningen. Verksamheten berörs inte av några ytterligare natur- eller kulturintressen, såsom reservat eller direktivområden.

Det planerade värphönsstallet ska enligt huvudalternativet byggas väster om det befintliga stallet. Det nya stallet kommer att motsvara det tidigare i storlek och utformning. Den nya gödselvårdsanläggningen placeras öster om det befintliga stallet, mellan de två befintliga gödsellagren.

Den alternativa lokaliseringen av det planerade stallet är öster om de befintliga gödsellagren. Bolaget menar att nackdelarna med denna lokalisering är bland annat att den tar åkermark i anspråk, att det blir sämre logistik för lagring och paketering av ägg samt att gödselhanteringen skulle komma att ske mellan befintlig och planerad stallbyggnad.

Utsläpp till luft

Lantbruksföretagens utsläpp av klimatpåverkande gaser kommer generellt främst från metan i djurproduktion och dess stallgödselhantering, lustgas från växtodling och gödselanvändning samt koldioxid (och i viss mån lustgas) vid förbränning av fossila bränslen. Då företaget endast gör av med 10 till 15 liter diesololja per år för att testköra reservverket är klimatpåverkan från fossila bränslen minimal.

Generellt sett består fodret för fjäderfån av spannmål och ett proteinerikt koncentrat. Antingen köper uppfödaren ett färdigfoder eller så köps ett koncentrat som blandas med egen spannmål. Värphöns kräver relativt hög proteinhalt i fodret och har också behov av rätt aminosyrasammansättning för att äggproduktionen ska vara optimal. Fjäderfägödsel är generellt kväverik, vilket innebär att ammoniakavgången från gödselhanteringen kan bli betydande, men också att gödseln kan vara värdefull i växtodlingen.

Utsläpp av klimatgaser från värphöns består främst av metan, men betydligt mindre än från idisslande djur. Istället blir mer gasbildande råmaterial kvar i gödseln från enkelmagade djur.

Kväveförlusterna i form av ammoniakavgång från stallarna och vid lagring av stallgödsel har beräknats att öka från nuvarande 11 634 kg kväve till 23 268 kg per år efter utbyggnad. Förlusterna efter utbyggnad utgörs till största delen av förluster från stallet; 16 966 kg per år. Resterande 6 302 kg per år avgår från gödsellagringen.

För att minska risken för ammoniakförluster kommer företaget att:

- Fortsätta lagra gödseln i gödselhus
- Kontinuerligt arbeta för att optimera utfodringen, exempelvis blanda spannmål och koncentrat samt utföra foderanalyser
- Använda ammoniakabsorberande kutterspån i ströblandningen
- Kontinuerlig utgödsling (minst 2 ggr/vecka)
- Se över frånluftsdonen kontinuerligt så att de hålls rena
- Genom gödselmattor i det frigående systemet torkar gödseln snabbt, vilket är ett effektivt sätt att minska ammoniakavgång.

Risken för luktolägenheter är liten då Lunnabacken inte har några närboende inom 500 meter. Lunnabacken ligger dessutom i ett aktivt jordbruksområde. Den förhärskande vindriktningen är västlig och vinden når i första hand åkermark i området.

Utsläpp till vatten

Lunnabacken tillhör Toftabäckens avrinningsområde som har sitt utlopp i Väneren. Avrinningsområdet har idag inga miljö kvalitetsnormer med avseende på vatten. Sannolikt skulle man kunna förvänta sig att avrinningsområdet för Lunnabacken har liknande status som den för Lidan-Lovene, som

också har mycket jordbruksmark i området. Ekologisk status för den vattenförekomsten är klassad som *måttlig*.

Den närmaste provtagningspunkten för Lunnabacken med avseende på vattenkvalitet är den provtagning, recipientkontroll, som genomförs av *Vattenrådet Vänerens sydöstra tillflöden* vid punkt 590 (Lidan, bron vid väg 44). Fosfor- och kvävehalterna i punkt 590 har varit relativt höga de senaste åren. Punkt 590 ligger dock utanför avrinningsområdet för Lunnabacken.

Verksamhetens gödselplattor är byggda under tak med väggar av L-stöd. Dagvatten från verksamhetsområdet leds ut i åkermarksdränering. Det planerade stallet kommer att förses med takutsprång och hänggrännor. Vid avspolning av maskiner används en gammal gödselplatta. Spolvattnet leds därifrån till slambrunn och vidare ut i dräneringen. Sanitärt avloppsvatten från personalrum går via trekammarbrunn och vidare ut i infiltrationsbädd byggd 1995.

Lagring av stallgödsel

Gödseln från befintlig produktion är en strörik fast-/kletgödsel med hög torrsubstanshalt, vilket gör den staplingsbar. Enligt Jordbruksverkets schablon kan volymvikten antas vara $0,9 \text{ ton/m}^3$. Den årligen producerade stallgödselmängden i den planerade produktionen blir enligt samma schablon $3\,072 \text{ m}^3$ fastgödsel, vilket då motsvarar $2\,765 \text{ ton}$. Verksamheten har krav på 10 månaders lagringskapacitet, vilket motsvarar ett utrymmesbehov av $2\,560 \text{ m}^3$. Utöver fastgödseln produceras även ett tvättvatten som uppstår vid rengöring av stallet. Mängden beräknas uppgå till 50 m^3 per år.

Bolaget menar dock att den producerade mängden gödsel varierar mellan anläggningar, vilket gör att användandet av ovan nämnda schablon kan bli missvisande. Den egna produktionen ger idag 800 m^3 gödsel per 20 000 höns och produktionsomgång (13,5 månader). Detta skulle överfört till den planerade produktionen innebära att volymen gödsel per 80 000 höns och år är $2\,844 (80\,000 * 800 / 20\,000 / 13,5 * 12) \text{ m}^3$. Varje m^3 bedöms väga $0,7 \text{ ton}$. $2\,844 \text{ m}^3$ kan då jämföras med $3\,072 \text{ m}^3$ enligt Jordbruksverkets schablon.

Lagring av stallgödsel sker idag i två separata gödselhus med täta bottnar och tak. Dessa lagringsutrymmen är placerade omedelbart öster om befintligt stall. Det äldre gödselhuset har en yta av 375 m^2 och en genomsnittlig lagringshöjd av 3 meter, vilket ger en lagringskapacitet på $1\,125 \text{ m}^3$. Det nyare gödselhuset har en yta av 420 m^2 och med en genomsnittlig lagringshöjd av 3 meter även här, är lagringskapaciteten $1\,260 \text{ m}^3$. Ett tredje gödselhus ska byggas i anslutning till de två befintliga. Det ska få en lagringsyta på 375 m^2 och med en genomsnittlig lagringshöjd av 3 meter tillförs lagringskapacitet på ytterligare $1\,125 \text{ m}^3$. Den sammanlagda lagringskapaciteten för fastgödsel kommer därmed att uppgå till $3\,510 \text{ m}^3$.

Tvättvatten från rengöring av stallet samt annat vattenspill i stallet samlas upp i en nedgrävd sluten tank som är placerad mellan de två befintliga göd-

selhusen. Tanken har en lagringskapacitet på 10 m³. Tanken töms vid behov av ett slamsugningsföretag och körs till avfallsanläggning. Tankens storlek och förfarandet bedöms fungera även efter utökning av verksamheten.

Spridning av stallgödsel

Bolaget bedriver ingen växtodling. All stallgödsel avyttras från den befintliga verksamheten till tre andra gårdar. Två av dessa har muntligt bekräftat att de är intresserade av att emot mer gödsel. Eftersom det fortfarande rör sig om en planerad utbyggnad har inga formella avtal tecknats än. Kontakt har även tagits med företaget EkoNatur i Lidköping, som också är intresserad av att ta hela eller delar av den producerade gödselmängden. Bolaget avser dock att i första hand se till att de redan kontrakterade gårdarna får så stor andel av gödselmängden som de efterfrågar, för att gynna avsättning i närområdet.

Buller

Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

dagtid vardagar	kl. 07.00-18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00-07.00	40 dB(A)
kvällstid (kl. 18.00-22.00) samt lördag, söndag och helgdag (kl. 07.00-18.00)		45 dB(A)

Den momentana ljudnivån kommer nattetid vid bostäder inte överstiga 55 dB(A). Bullernivån har inte mätts.

Bullret kommer dock att öka till följd av den utökade verksamheten, men bedöms inte påverka närboende. Stallfläktar och transporter till och från gården orsakar buller.

Transporter

Bolaget utför inga interna transporter. Externa transporter består av inkommande djur och foder samt utgående ägg, utslaktade djur och stallgödsel. Djurtransporter till gården görs företrädesvis dagtid 6 ggr/år i befintlig produktion. Dessa kommer att öka till 12 ggr/år. Fodertransport körs företrädesvis dagtid var 14:e dag (26 ggr/år) för närvarande, vilket beräknas öka till 36 ggr/år.

Hämtning av ägg sker idag 2 ggr/vecka och någon ändring beräknas inte ske efter utökning. Hämtning av utslaktade djur förväntas öka från 6 ggr/år till 12 ggr/år. Gödseltransporter från gården förväntas öka från nuvarande 85 till 170 stycken, fördelat under vår och höst.

Sammantaget beräknas det totala transportbehovet öka med 45 % efter utbyggnad med dubbelt så många djur. Att ökningen begränsar sig till 45 % beror på att transporteffektiviteten ökar per djurenhet.

Energi

Energibehovet i nuvarande verksamhet är 110 000 kWh el per år. Bolaget bedömer att energibehovet i den planerade verksamheten kommer att stiga till 187 000 kWh per år. Ventilation och belysning utgör mer än hälften (55 %) av energibehovet. Uppvärmning, utgödsling, foderhantering och ägghantering utgör tillsammans 40 % av energibehovet. Kylning av ägglager står för 5 %. Uppvärmning av personalutrymmen och packlokal värms upp med luftvärmepump. Ytan uppgår till 120 m².

Energiförbrukningen uppgår i nuvarande verksamhet till 0,129 kWh per kg ägg. För den planerade verksamheten beräknas energiförbrukningen minska något till 0,109 kWh per kg ägg. Den totala produktionen är i nuvarande verksamhet 854 ton ägg per år, medan motsvarande siffra för planerad verksamhet är 1 708 ton ägg per år. Jämförelsematerialet är begränsat. En mindre undersökning visade dock på energiförbrukning som varierade mellan 0,175 och 0,524 kWh per kg ägg. Dessa verksamheter var dock något mindre till omfattningen och anläggningars produktion uppgick till 340, 410 respektive 500 ton ägg per år.

För att spara ytterligare energi avser bolaget att undersöka möjligheterna till att installera ventilation med självdrag. I det planerade stallet ska man i huvudsak använda lågenergilampor (typ LED) samt successivt byta ut äldre lampor till LED-belysning.

Diesel, kemikalier och avfall

Diesel används inte till något annat än anläggningens reservelverk. Elverket har en fast monterad bränsletank i ramen som räcker för 1 dygns konstant drift. De årliga testkörningarna av reservelverket förbrukar totalt 10-15 liter diesel per år. I övrigt förvaras ingen diesel på anläggningen.

Bolaget bedriver ingen växtodling, vilket gör att man inte hanterar några kemiska växtskyddsmedel. Skadedjursavtal finns med Anticimex för bekämpning av gnagare som dras till äggproduktionen. Inga kemikalier används i produktionen i övrigt eller vid rengöring av stallarna.

Det enda farliga avfall som uppkommer på företaget är när lysrören ska bytas ut och det har hänt bara en gång under 12 år. Vid byte kan dessa ställas i låda i produktionslokalens hall för att kort därefter tas till avfallsanläggning. Det sker ingen förvaring av desinfektionsmedel på företaget.

Kadaver förvaras i frysbox i väntan på hämtning. Vid hämtning flyttas frusna kadaver för hand till ändamålsenlig och godkänd container som finns på fastigheten. Detta sker timmarna före hämtning av Svensk Lantbruks-tjänst, som också tillhandahåller godkänd container.

Yttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker ansökan och föreslår villkor mm för verksamheten i enlighet med vad som anförs nedan.

Lokalisering

Lunnabacken (Lunna 3:4) är belägen i en utpräglad jordbruksbygd, 4 km utanför Lidköping i nordvästlig riktning. Avståndet är 4 km till Vänerns strand i östlig riktning respektive 7 km i västlig riktning. Bolaget tog över äggproduktionen på fastigheten under 2009. Äggproduktionen har varit igång där sedan 1970/71. Sedan tidigare har man även äggproduktion i Prästtorp (Sävare 6:3). Prästtorp ligger söder om Lidköping och avståndet mellan de två gårdarna är 10 km. På grund av avståndet bedöms de dock inte ha gemensam störningsverkan. Inom äggproduktionen på de två gårdarna sker heller ingen utväxling av djur mellan gårdarna. Mot den bakgrunden anse Länsstyrelsen därför att det inte är aktuellt att pröva verksamheten på Prästtorp samtidigt. Tillsvidare betraktas den anläggningen som en fortsatt anmälningspliktig verksamhet och prövningen kan därför omfatta enbart Lunnabacken.

Av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) framgår att det inte finns några närboende inom 500 meters radie från befintligt och planerat stall. Den närmast närboende är en nyligen avstyckad tomt med villa, som ligger 600 meter söder om Lunnabacken.

Verksamhetsområdet omfattas inte av detaljplan. Den planerade verksamheten är förenlig med kommunens översiktsplan. Det finns inga Natura 2000-områden som kommer att beröras av den planerade utbyggnaden.

Det planerade stallet är tänkt att byggas i anslutning till gårdscentrum på Lunnabacken. I det föreslagna huvudalternativet placeras stallet omedelbart väster om och parallellt med befintligt stall. Stallet kommer i storlek att likna befintligt stall med plats för lika många djur. Väster om stallet har tidigare en mindre fastighetsreglering genomförts som har tillfört fastigheten Lunna 3:4 ytterligare ytor, som bland annat möjliggör en kommande byggnation. Området utgörs av en fornlämning i form av en fossil åker som återfinns på båda sidor om väg 2576, som passerar förbi fastigheten. Den fossila åkern utgör en yta av 300*150 meter. Den östligaste delen, närmast Lunnabacken, var under 1800-talets slut öppen åkermark. Länsstyrelsens kulturmiljöenhet har tidigare meddelat att med anledning av lämningens delvis sentida brukningsfas samt att den inte är registrerad som fast fornlämning, har Länsstyrelsen inte något att erinra mot fastighetsregleringen. Planerade gödselvårdsanläggningar placeras i direkt anslutning till befintliga gödselvårdsanläggningar, omedelbart öster om befintligt stall.

Som alternativ lokalisering för stallet anges en plats öster om både befintligt stall och tillhörande gödselvårdsanläggningar. Planerad gödselvårdsanlägg-

ning placeras liksom i huvudalternativet, i direkt anslutning till befintliga gödselvårdsanläggningar.

Länsstyrelsen har i princip inget att erinra mot lokalisering av stallet enligt huvudalternativet, det vill säga omedelbart väster om befintligt stall. Länsstyrelsen har dock översiktligt granskat de mått som angetts för det planerade stallet och jämfört med de bifogade plan- och sektionsritningarna till ansökan. Av jämförelsen framgår att stallets proportioner på situationsplanen på sidan 25 i MKB och bilaga 2 sannolikt inte är helt skalenliga. Av de i MKB-texten angivna måttuppgifterna på 85*28 meter kommer det planerade stallet snarare att bli något kortare men samtidigt bredare än vad situationsplanen gör gällande, även om utrymme för fodersilor läggs till vid gavelände.

Sannolikt kommer därför stallet att hamna närmare fastighetsgränsen i väster för att det samtidigt ska vara möjligt att upprätthålla en tillräckligt bred transportväg som åtskiljer stallarna. Avståndet mellan stallarna ska även uppfylla krav på minimiavstånd gällande exempelvis brandskydd. Dessutom ska hänsyn tas vid placeringen i längdled så att det planerade stallet inte hamnar för nära väg 2576. Länsstyrelsen vill i sammanhanget framhålla att den sträckning av väg 2576 som passerar förbi Lunnabacken, är markerad som *artrik väggkant* i Trafikverkets databas; på båda sidor om vägen. Hänsyn ska därför tas så att byggnationen av stallet och den planerade verksamheten i övrigt inte påverkar detta objekt negativt.

Länsstyrelsen anser också att det är en fördel att de planerade gödselvårdsanläggningarna placeras i nära anslutning till de befintliga. På så sätt går det att undvika att köra med transport- och arbetsfordon som inte har med stallgödselhantering att göra, på de transportytor som ligger i direkt anslutning till gödselvårdsanläggningarna.

Den alternativa lokaliseringen ligger även den i anslutning till nuvarande gårdscentrum, i östlig riktning. Dock innebär den att brukad åkermark behöver tas i anspråk och att gödselvårdsanläggningarna och dess transportytor kommer att ligga på en plats mittemellan stallarna. Länsstyrelsen anser att det är en fördel att få gödselvårdsanläggningarna att ligga i utkanten av gårdscentrum i detta fall.

Sammanfattningsvis förordar Länsstyrelsen den föreslagna lokaliseringen enligt huvudalternativet. Länsstyrelsen anser att om verksamheten bedrivs enligt ansökan och med de villkor som föreslås i detta yttrande, kan den befintliga och utökade verksamheten tillåtas på föreslagen plats.

Vattenförekomster och miljö kvalitetsnorm

Verksamheten bedrivs i avrinningsområde till Vänern. Toftabäcken rinner inom området i västlig riktning från gårdscentrum och mynnar i Vänern. Ingen övervakningsstation finns i eller i nära anslutning till denna bäck. En bit söder om platsen där bäcken mynnar i Vänern finns en inte längre aktiv

övervakningsstation vid Framnäs. Närmaste station återfinns istället i Lidan som mynnar i Vätern, lite längre söderut vid Lidköping. Enligt VattenInformationsSystem för Sverige (VISS) uppvisar Miljökvalitetsnorm (MKN) för Lidan *måttlig ekologisk status*. Vattnet är påverkat av övergödning. Lidan hör dock inte till samma delavrinningsområde som Toftabäcken.

Länsstyrelsen konstaterar dock samtidigt att djurhållningen på Lunnabacken inte har något eget arealunderlag för att sprida stallgödsel på åkermark. Istället har bolaget redovisat tre avtal med lika många mottagande lantbrukare om att vardera ta hand om gödsel från 20 000 värphönsplatser, dvs gödsel från totalt 60 000 värphönsplatser. Då Lunnabacken i nuläget har 40 000 platser förutsätter Länsstyrelsen att de till ansökan bifogade avtalen inte endast gäller för gödsel från anläggningen på Lunnabacken utan även för Proegg AB:s andra anläggning på Sävare 6:3. Av avtal och eventuellt annat arealunderlag måste det i fortsättningen klart framgå vilka avtal som är kopplade till Lunnabacken samt att det förutsätts finnas avtal därutöver som gäller för stallgödseln på Sävare 6:3.

Länsstyrelsen anser att när tillståndet tas i anspråk ska bolaget kunna uppvisa giltiga stallgödselavtal eller motsvarande, för hela verksamhetens produktion av stallgödsel. Bolaget ska tydligt redovisa i den årliga miljörapporten vilka som tagit emot stallgödsel från Lunnabacken samt uppgifter om mängder och datum för respektive leveranser från just den anläggningen.

Länsstyrelsen bedömer att om verksamheten bedrivs enligt ansökan och föreslagna villkor, får miljöpåverkan anses vara acceptabel.

Stallgödsel övrigt

I MKB:n redovisas växtnäringsbalanser för såväl nuvarande som planerad verksamhet. Av dessa framgår att 14 561 kg fosfor beräknas ingå i ett års samlad stallgödselproduktion vid planerad verksamhet. Dock har bolaget gjort ytterligare en beräkning utifrån schablonvärden från Jordbruksverket och Greppa Näringen, där motsvarande mängd fosfor skulle begränsas till 12 443 kg. Länsstyrelsen bedömer att den senare siffran förutsätter att ett fytasberikat foder används i produktionen, som bidrar till att fosformängden i stallgödseln begränsas. Länsstyrelsen har i det fallet gjort en jämförelse med de schablonvärden som framgår av bilaga 8 till Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Fosforhalten i just fjäderfägödsel är generellt relativt hög och det är viktigt att bolaget redovisar till mottagarna av gödseln vilka fosforhalter som gäller, för att spridning ska kunna ske på ett sätt så att fosfor inte överdoseras.

Skillnaden mellan de två beräknade fosformängderna på årsbasis i samma ansökan uppgår till 2118 kg, vilket motsvarar ett ytterligare behov av spridningsareal på 96 hektar. Av detta skäl anser Länsstyrelsen att bolaget prioriterar en översyn av sina fosforberäkningar i växtnäringsbalanserna och att

det som stöd även utförs årliga stallgödselanalyser, för att klarare fastställa hur mycket fosfor som stallgödseln faktiskt kommer att innehålla.

Länsstyrelsen bedömer att de redovisade stallgödselmängderna och framräknat behov av lagringskapacitet är korrekta. I MKB har lagringskapacitet redovisats för två befintliga lager och ett planerat. Den redovisade sammanlagda lagringsytan beräknas uppgå till 1 170 m². Tre meters lagringshöjd har förutsatts för den framräknade lagringskapaciteten 3 510 m³. Kravet på minst 10 månaders lagringskapacitet har beräknats till 2 560 m³, vilket innebär att den kommer att räcka till. Alla lager kommer att vara försedda med tak, vilket skyddar mot uppfuktning av gödseln. Att hålla den här typen av gödsel torr är avgörande för att begränsa växtnäringsförlusterna under lagringsperioden.

Prov för analys

Bolaget påpekar att det är svårt att ta ut representativa prover för analys av stallgödseln samt att det än så länge bara tagits ut enstaka prover och man har därför hänvisat till schablonvärden. Länsstyrelsen håller med när det gäller att vara försiktig i sin tolkning av ett enda analysvärde där det samtidigt råder osäkerhet om hur representativt själva provet varit.

Länsstyrelsen menar samtidigt att det generella rådet för att få ett prov representativt är att först ta ut ett flertal delprover från olika delar av gödselagret och därefter blanda om delproverna till ett gemensamt samlingsprov. Från det stora samlingsprovet tar man sedan ut mindre analysprov som används för analys. Egna representativa analysprover är en bra kontroll mot de schabloner och balansberäkningar som också kan göras, då fodersammansättning, utfodringsrutiner, djurmaterial, strömedel m.m. gör att det finns naturliga variationer runt givna schabloner.

Tvättvatten

Av MKB framgår att den beräknade spolvattenmängden per år kommer att uppgå till 50 m³ per år. Spolvattnet kommer från tvättning och spolning av djurutrymmen i stallarna. Lagringskapaciteten i den nedgrävda slutna lagringsbehållaren uppgår till 10 m³. Då inga egna spridningsarealer är tillgängliga är inte avsikten att lagra vattnet för att senare kunna sprida den på åkermark. Istället töms behållaren av renhållningsentreprenören som också transporterar vattnet till kommunens anläggning för avfallshantering. Enligt bolaget fortgår tvätten under tvåveckorsperioder och tömning av lagringsbehållaren sker löpande.

Utifrån ovanstående uppgifter bedömer Länsstyrelsen att lagringsbehållaren för spol- och tvättvatten i kombination med bolagets rutiner för tömning av denna, medger tillräcklig buffertlagring av de mängder spol- och tvättvatten som uppstår i verksamheten utan att överfyllnad ska behöva riskeras.

Förslag till villkor med motivering

Länsstyrelsen anser att följande villkor bör meddelas för verksamheten. Motivering ges i direkt anslutning till respektive villkor nedan. För de villkor som utgör vedertagen praxis, ges ingen speciell motivering.

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Uppkommer problem med flugor eller lukt från verksamheten ska åtgärder omedelbart vidtas så att störningen upphör.

Stallar

3. Utsläppen av ammoniak med ventilationsluften från värphönsstallarna får inte överstiga 135 gram per djurplats och år för frigående höns.

Mätningar av hur mycket ammoniak som avgår från hönsstallarna ska ske regelbundet och minst tre gånger om året. Det totala årsutsläppet av ammoniak bör beräknas utifrån uppmätta koncentrationer och fastställd luftomsättning i stallarna. En sammanställning av det totala årliga ammoniakutsläppet från anläggningen samt antalet värphöns som hålls per år ska redovisas till tillsynsmyndigheten i den årliga miljörapporten.

Motivering

Ett av de svenska miljö kvalitetsmålen är "Ingen övergödning". Övergödning orsakas bland annat av ammoniakavgång, där jordbrukets djurhållning svarar för huvuddelen av de svenska utsläppen. Den aktuella verksamhetens storlek gör att det är angeläget att begränsa utsläppen från anläggningen. Genom att använda bästa möjliga teknik kan ammoniakavgången minskas. Ammoniakutsläppen via ventilationsluften är i hög grad beroende av temperatur, utgödslingsintervall och ventilationsstyrning.

Lagring av stallgödsel och tvättvatten

4. Samtliga gödselvårdsanläggningar samt lagringsutrymmen för spol- och tvättvatten ska vara utformade så att risk för förorening av yt- och grundvatten inte föreligger. Planerade förändringar i gödselhanteringen ska i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten.

Motivering

För höga halter av växtnäringsämnen i mark och vatten leder till övergödning av miljön.

5. Lagringsutrymme för fast stallgödsel ska vara försett med tak och väggar.

Motivering

Genom att hålla gödseln torr även under lagringsperioden, kan ammoniakavgång och lukt begränsas.

6. Mellanlagring av gödsel i fält, så kallad stuka, får inte ske.

Motivering

Lagring i stuka medför ökad risk för utlakning av växtnäring till marken och ammoniakavgång till luften. Lokalt under stukan kan höga koncentrationer av växtnäring ansamlas, vilket kan leda till utlakning via dräneringsvatten.

7. Tvättvatten från rengöring av stallar ska samlas upp i tät behållare.

Transporter

8. Transport av gödsel ska ske så att spill inte uppkommer. Eventuellt spill ska tas om hand om omedelbart.

Spridning av stallgödsel

9. Skriftliga nyttjanderätts- eller spridningsavtal för stallgödsel ska upprättas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal.

Motivering

Bolaget förfogar inte över egen spridningsareal. Av Jordbruksverkets föreskrifter framgår att medelårsgivan av fosfor, enligt dagens regler inte får överstiga 22 kg per hektar. Begränsad fosfortillförsel till åkermark är en central del i arbetet med att begränsa negativ påverkan på våra vattendrag. Det är därför en viktig del av verksamheten att det finns tillräckligt arealunderlag för att ta hand om den stallgödsel som produceras.

10. Tillståndsinnehavaren ska informera de parter där nyttjanderätts-/spridningsavtal eller motsvarande har ingåtts, om följande:

- de villkor som gäller för lagring av stallgödsel enligt detta tillstånd
- att Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62, omtryckt SJVFS 2013:40, med senare ändringar) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring är tillämpliga
- aktuella analysresultat för stallgödsel.

11. Tillståndsinnehavaren ska kontinuerligt, dock minst en gång per år, rapportera till tillsynsmyndigheten vilka som har tagit emot och köpt gödsel. Vidare ska det framgå mängd och datum för leveranser samt hur stor areal som varit aktuell för gödselspridning.

Avfall och kemikalier

12. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllning.

Kontroll av verksamheten

13. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska förutom att ge svar på hur de villkor som fastställts i tillståndet ska uppfyllas, även omfatta kontroll av påverkan på recipienten samt ange hur verksamheten kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast 6 månader efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
14. Vart tredje år ska en växtnäringsbalans med avseende på fosfor och kväve upprättas för verksamheten med start verksamhetsåret 2015. Vaxtnäringsbalansen ska skickas till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.
15. Analyser av stallgödselns innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultaten ska rapporteras till tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporten.

Övrigt

16. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas i god tid till tillsynsmyndigheten.

Motivering

Verksamheten omfattas av IED och Industriutsläppsförordningen vilket bland annat innebär att frågor om förorenad mark och nedläggning av verksamheten särskilt ska beaktas vid en tillståndsprovning. Risken för förorenad mark bedöms som liten. Verksamhetsutövaren bör dock meddela tillsynsmyndigheten om, och i så fall när, djurhållningen upphör på fastigheten.

Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun

Stallgödselns växtnäringsinnehåll

Ett antal olika uppgifter om gödselns växtnäringsinnehåll förekommer i ansökan, baserade på provtagning av stallgödseln, schablon från Jordbruksverket samt balansberäkningar. Framför allt när det gäller uppskattning av fosfor och kalium i gödseln bedömer Miljö- och byggnämnden att balansberäkningar är ett användbart verktyg, då inga förluster sker från stall och under lagring.

Avsättning för stallgödsel

I ansökan bifogas tre skriftliga kontrakt om att ta emot gödsel från sammanlagt 600 djurenheter. Detta innebär att det fattas avsättning för 200 djurenheter. I ansökan nämns att resterande gödsel ska tas emot av Eko Natur i Lidköping, men något avtal redovisas inte.

Eftersom företaget saknar egen spridningsareal anser Miljö- och byggnämnden att det är av stor vikt att det alltid finns löpande fleråriga kontrakt som garanterar avsättning för gödseln. Alla ändringar av sådana kontrakt eller mottagare av gödsel ska redovisas för tillsynsmyndigheten.

Räddningstjänsten Västra Skaraborg

Räddningstjänsten har inget att erinra från räddningstjänstsynpunkt mot ansökan.

Miljö- och byggnämndens synpunkter på Länsstyrelsens yttrande

Miljö- och byggnämnden anser att det krävs ett tillägg till Länsstyrelsens förslag på villkor 9. Tillägget bör lyda: *Om avsättningen för stallgödsel minskar ska produktionen minskas i motsvarande grad.*

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget har avstått från att bemöta inkomna yttranden.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Efter gjorda kompletteringar uppfyller den inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Tillåtlighet

Miljöprövningsdelegationen delar i allt väsentligt Länsstyrelsens bedömning vad gäller verksamhetens tillåtlighet och förslag till villkor. Länsstyrelsens förslag till reglering av tillståndets omfattning och villkor i stort är rimliga utifrån verksamhetens beräknade miljöpåverkan. Delegationen har beaktat inkomna synpunkter på de villkor som Länsstyrelsen har föreslagit.

Verksamheten är förenlig med gällande kommunala planer och bedöms kunna bedrivas utan att oacceptabel störning uppkommer för närboende eller på omgivande natur- och kulturvärden. Delegationen anser således att verksamheten uppfyller de krav som ställs i miljöbalken på en lämplig lokalisering, och att tillstånd därmed kan lämnas i enlighet med ansökan.

Tillståndets omfattning

I enlighet med ansökan omfattar tillståndet befintlig och utökad äggproduktion med en djurhållning om högst 80 000 platser för värphöns, vilket motsvarar 800 djurenheter. I tillståndet ingår anläggande av ett nytt stall för värphöns och en ny gödselvårdsanläggning.

Miljö kvalitetsnormer

Med de villkor som föreskrivs är risken liten för att verksamheten ska medföra försämrade möjligheter att uppnå god status i de närliggande vattenförekommsterna.

Miljömål

Enligt den senaste årliga uppföljningen av miljömålen kommer 14 av 16 miljömål inte att nås till 2020. Flera av miljömålen påverkas eller kan påverkas av verksamheten, som dock inte bedöms motverka arbetet med att nå miljömålen.

Näringsläckage från lantbruket är ett av ett flertal bidrag till övergödning av miljön genom att allt för höga halter av kväve och fosfor uppstår i mark och vatten. Miljömålet *Ingen övergödning* förutsätter bland annat att hanteringen av stallgödsel sker inom ramen för gällande regelverk, villkoren i detta tillstånd samt de åtgärder som Bolaget vidtar.

Miljömålet *Begränsad klimatpåverkan* är beroende av att utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser såsom metan och lustgas minskar till atmosfären. Genom att hantera gödseln på lämpligt sätt i såväl stall som under efterföljande lagring kan utsläppen begränsas. Genom att undvika uppfuktning av gödseln och att lagra gödseln beskuggat i gödselhus skapar förutsättningar för lägre utsläpp. Även ammoniakavgång som i sin tur leder till s.k. indirekta lustgasutsläpp begränsas vid lagring i gödselhus. Dessutom är diesellojeförbrukningen ytterst begränsad i den interna driften på gården, medan de externa transporterna bidrar. Dock är ambitionen att optimera dessa transporter, så att lastkapaciteterna utnyttjas så väl som möjligt.

Farliga kemiska ämnen i produkter, varor och byggnader riskerar att hamna i miljön och kan tas upp av växter, djur och människor. Kemiska risker behöver förebyggas genom ökad kunskap om ämnens farliga egenskaper, information om användningen och regler om att begränsa användningen av vissa ämnen. Bolaget framhåller att inga kemikalier används i verksamheten; inte heller vid rengöring av stallarna vilket går i linje med miljömålet *Giftfri miljö*.

Villkor

Villkor 4

Den sista meningen i Länsstyrelsens ursprungliga villkorsförslag, *Planerade förändringar i gödselhanteringen ska i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten*, flyttas och läggs som ett enskilt villkor 17 under rubriken *Övrigt*. Skälet är att innebörden av denna mening inte enbart är begränsad till lagring av stallgödsel och tvättvatten, som den rubrik som villkor 4 ligger under gör gällande.

Därutöver gör Miljöprövningsdelegationen ett tillägg till villkor 4; *Spill ska omedelbart omhändertas*. Villkoret får därmed en mer heltäckande funktion genom att omfatta såväl en miljömässigt god utformning av gödsellager och liknande anläggningar som hur eventuellt spill som ändå kan uppstå ska åtgärdas.

Villkor 5

Länsstyrelsens villkorsförslag kompletteras med ett tillägg som lyder:... *så att stallgödseln skyddas mot nederbörd*. Med detta tillägg tydliggörs att överbyggnaden ska utföras på ett sådant sätt att funktionen att bibehålla gödseln torr även under lagringen, är central. Utformningen ska också medge lä och skugga på lagringsplattan, vilket ytterligare minskar kväveförlusterna till luften orsakad av ammoniakavgång.

Villkor 9

Miljöprövningsdelegationen kompletterar det av Länsstyrelsen föreslagna villkoret bland annat mot bakgrund av Miljö- och byggnämndens inlämnade synpunkt. Miljöprövningsdelegationen delar Länsstyrelsens motivering till villkoret men anser att ett tillägg bör göras för att tydliggöra vad som gäller

i händelse av att avtal inte kan träffas om avsättning för hela den aktuella produktionen av stallgödsel. För det fall avsättning inte kan ske till mottagare med egen spridningsareal förutsätts att stallgödseln avyttras till annat godtagbart ändamål.

Fastställd utformning av villkor 9

”Skriftliga avtal för mottagning av stallgödsel ska upprättas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal. Om spridningsarealer faller bort ska produktionen anpassas till den areal som kvarstår, alternativt nya arealer säkerställas via skriftliga avtal eller överskott av stallgödsel säljas eller avyttras på annat sätt.”

Villkor 17 (nytt villkor)

Se kommentar till villkor 4.

Industriutsläppsförordningen

Enligt nu gällande 22 kap. 1 § första stycket 7 miljöbalken ska en tillståndsansökan för en IED-anläggning innehålla en statusrapport när detta krävs enligt bestämmelserna i industriutsläppsförordningen.

Miljöprövningsdelegationen bedömer efter granskning av ansökningshandlingarna och annat som framkommit i ärendet att någon statusrapport inte behövs i förevarande ärende.

Övriga överväganden

Nytt stall

Miljöprövningsdelegationen vill understryka vikten av att det planerade stalllet placeras på ett sådant sätt enligt huvudalternativet, att skäligen avstånd till såväl fastighetsgräns och väg 2576 med *artrik väggkant* som befintligt stall beaktas.

Avlopp personalutrymmen

Av ansökan framgår att sanitärt avloppsvatten leds till trekammarbrunn med infiltrationsbädd. Miljöprövningsdelegationen erinrar dock om att anläggning av enskilt avlopp kräver tillstånd från, eller skriftlig anmälan till, kommunens miljökontor och att frågan om avlopp från personalutrymmen eller motsvarande, således inte hanteras inom ramen för detta tillstånd.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser mot bakgrund av miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. att de av Bolaget gjorda åtagandena och de villkor som finns i detta beslut utgör tillräckliga försiktighetsmått för att tillstånd ska kunna lämnas för verksamheten.

Information

Detta tillstånd befriar inte Bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Miljöprövningsdelegationens prövning av verksamheten omfattar endast bestämmelserna i 9 kap. miljöbalken och omfattar inte åtgärder som kräver tillstånd eller anmälan för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Sprängning, grävning eller vatten- och rörläggning inom vattenområden är exempel på åtgärder som är vattenverksamhet. Detta tillstånd omfattar heller inte prövning enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Ändrade ägarförhållanden ska, enligt 32 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), snarast möjligt meddelas tillsynsmyndigheten av den nya verksamhetsutövaren.

Bestämmelserna i 12 kap miljöbalken om miljöhänsyn i jordbruket samt förordningen 1998:915 om miljöhänsyn i jordbruket ska särskilt beaktas. Av djurskyddslagen (SFS 1988:534) och djurskyddsförordningen (SFS 1988:539) framgår bland annat att stallar och anläggningar ska förprövas innan åtgärden påbörjas.

Vidare ska beaktas

- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG nr 1069/2009) om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

Alla som bedriver eller har bedrivit en miljöfarlig verksamhet har ansvar för efterbehandling av mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är förorenade. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta framgår av 10 kap. miljöbalken.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, se bilaga 2.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har deltagit Ann Lundahl, ordförande och Birgitta Alexandersson, miljösakskunnig. Ärendet har beretts av Stig Karlsson, Miljöskyddsavdelningen.

På Miljöprövningsdelegationens vägnar

Ann Lundahl

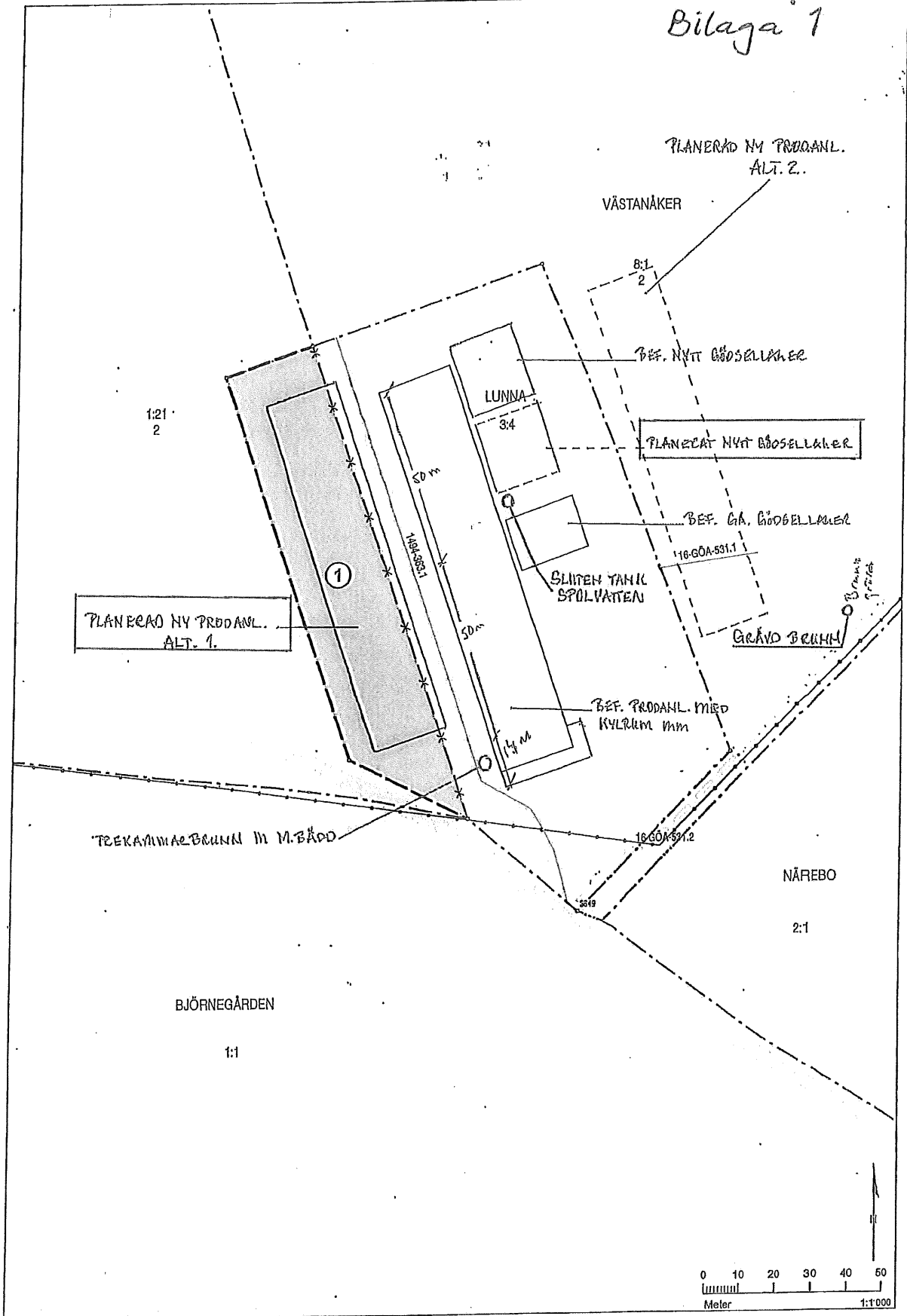
Bilagor:

1. Karta över verksamhetsområdet
2. Hur man överklagar

Sändlista:

Naturvårdsverket
Havs- och Vattenmyndigheten
Jordbruksverket
Lidköpings kommun, Miljö- och byggnämnden
Kommunkansliet i Lidköpings kommun
Räddningstjänsten Västra Skaraborg, Lidköping
MPD (Ann Lundahl, Birgitta Alexandersson och Rättsenheten, Göteborg)
Miljöskyddsavdelningen/Stig Karlsson
Vattenavdelningen/Mats Rydgård
Kulturmiljöenheten/Åsa Algotsson
Samhällsbyggnadsenheten/Torbjörn Sahl
Naturavdelningen/Kristina Höök Patriksson
Miljöskyddsavdelningen/Elisabeth Lindqvist
Expeditionen
Akten

Bilaga 1

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län har den 29 april 2015 med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) förordnat att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar härfter införas i Post- och Inrikes Tidningar samt ortstidningarna Nya Lidköpings-Tidningen och Skaraborgsbygden.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen, (adressen framgår av beslutet) och hos kommunkansliet i berörd kommun.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från dagen för detta beslut, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder skett i rätt tid.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Var ska beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Adressen framgår av beslutet.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till länsstyrelsen **senast den 3 juni 2015**.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat.

I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, personnummer/ organisationsnummer och telefonnummer,
- vilket beslut ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer samt
- hur ni anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Om det finns motparter i ärendet bör ni ange deras namn, adress, och telefonnummer.